

„NIECH ŻYJE MARSZAŁEK JÓZEF PIŁSUDSKI!”

ŻYCIORYS — PIĘŚNI — POEZJE

OPRACOWAŁA I ZEBRAŁA

ALICJA BEŁCIKOWSKA

MELODJE OPRACOWAŁ

FELIKS RYBICKI

CENTRALA WYDAWNICTW OBCHODÓW I UROCZYSTOŚCI
WOJSKOWO - SPOŁECZNYCH

SKŁAD GŁÓWNY

GŁÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA
WARSZAWA 1933 R.

Wpisane do Księgi Akcesji

Wpisane do Księgi Akcesji

SPIS RZECZY.

PRZEDMOWA.

MARSZAŁEK JÓZEF PIŁSUDSKI — ŻYCIE I CZYNY
(opracowała Alicja Bełcikowska). Ilustracje w tekście.

Spis rozdziałów życiorysu.

Lata dziecięce	10
Lata młodzieńcze. Praca niepodległościowa i zesłanie	12
Założenie Polskiej Partji Socjalistycznej. Praca w tajnej dru- karni. Manifestacje narodowe.	14
Organizacja tajnych związków wojskowych (1908—1914 r.) . .	18
Wybuch wojny światowej. Organizacja Legionów Polskich. Le- giony w walce.	16
Józef Piłsudski w walce z państwami centralnemi. Dymisja bryg. Piłsudskiego. P. O. W.	20
Józef Piłsudski wywieziony przez Niemców do twierdzy w Ma- gdeburgu	24
Marszałek Piłsudski powraca do Ojczyzny. Powstanie Niepod- ległego Państwa Polskiego	26
Mianowanie rządu. Zwołanie Sejmu. Józef Piłsudski Naczeln- kiem Państwa i Naczelnym Wodzem Wojsk Polskich . .	24
Zwycięska wojna z Rosją i wewnętrzna odbudowa Państwa Pol- skiego.	24
Po zabójstwie Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej. Józef Piłsudski usuwa się od udziału w życiu państwowem. Par- tyjniectwo i sprzedajność pchają Polskę do zguby . . .	31
Józef Piłsudski staje do walki o odrodzenie duszy narodu. . .	34
Józef Piłsudski wybrany Prezydentem Rzeczypospolitej, wyboru nie przyjmuje i staje do bezpośredniej pracy dla Państwa	36

PIEŚNI.

<i>Wstęp. Pieśń o Józefie Piłsudskim . . . . .</i>	45
1. Hymn Pierwszej Brygady (słowa Tadeusza Biernackiego) ² .	47
2. Pieśń Legionów (słowa Aleksandra Sygryca, pseud. „Sam”)	50

3.	„Jeszcze Polska nie zginęła”	53
4.	Marsz, marsz Legjony (Zygmunt Gr. z I ej Brygady) . . .	55
5.	Piosenka legionistów	57
6.	Pierwsza Kadrowa.	59
7.	Hej, idą strzelcy	62
8.	Będzie wojna z Moskalami	65
9.	Na cześć Piłsudskiego (słowa Michała Federowskiego) . .	67
10.	Pieśń o Wodzu miłym (słowa K. Biernackiego).	69
11.	Rota Piłsudczyków (słowa Józefa Relidzińskiego). . . .	72
12.	Sensacja, baterja gra.	75
13.	Piosenka I-ej Brygady Legionów Polskich na odmarsz z oko- licy Kęt	80
14.	Już wstali.. (słowa Franciszka Lipińskiego)	83
15.	Wsiadę na konika.	85
16.	Legionom cześć! (Słowa i muzyka Stanisława Koszutkiego)	87
17.	Pod broń! (słowa Mieczysława Smolarskiego).	91
18.	Pieśń suwalskiego pułku piechoty (słowa Bolesława Jabłoń- skiego)	93
19.	Czy pamiętasz, Komendancie? (słowa Michała Federowskie- go)	95
20.	Żołnierskie życzenia na Imieniny Naczelnego Wodza . . .	98
21.	Komendancie... (słowa Alfonsa Dzieciotowskiego)	100
22.	Legionista Pierwszej Brygady (słowa i melodja Henryka Zbierzchowskiego)	103
23.	A czy znasz ty, bracie luby? (słowa Ludwika Markowskiego)	108
24.	Pieśń Polaków z Ameryki o Marszałku Piłsudskim . . .	111
25.	Sto lat wędrujemy (słowa Henryka Zbierzchowskiego). . .	113
26.	O naszym Naczelniku Piłsudskim (słowa W. Platera) , .	117
27.	Dumka legionistów, internowanych w Gynlavecbevor . . .	120
28.	A nasz Piłsudski.. . . .	121
29.	Kantata (słowa Stefana Ogonowskiego), ...	123
30.	Piosenka o Komendancie (słowa Ot-Ota).	126
31.	Cześć Tobie, drogi Wodzu nasz! (słowa Gulińskiej) . . .	135
32.	Pobudka (słowa Władysława Godlewskiego).	136
33.	Komendancie nasz! (słowa i melodja Adama Kowalskiego)	140
34.	Hej, tam nad granicą (słowa Adama Kowalskiego). . . .	143
35.	Pieśń o Marszałku Piłsudskim (słowa Józefa Relidzińskiego)	145
36.	Nie stapał w życiu swem po kwiatach...	149
37.	Na Imieniny Marszałka Piłsudskiego.	151

POEZJE.

1.	Brygadjer Piłsudski (Edward Słoński)	157
2.	6 Sierpnia (Edward Słoński)	158
3.	Józef Piłsudski (Antoni Orłowski).	159
4.	W szkole rosyjskiej (Mieczysław Opałek).	161
5.	Pieśń o Józefie Piłsudskim (Alfons Dzieciołowski)	164
6.	On (Or Ot)	165
7.	Pieśń o Wielkim Człowieku (Or-Ot).	166
8.	Józefowi Piłsudskiemu (Olga Zarzycka).	168
9.	Do Komendanta (Juljan Ejsmond).	169
10.	Na warcie (Roman Kreczmar)	170
11.	A my za Tobą, Twe wierne orłéta... (Józef Andrzej Teslar)	172
12.	Naczelnikowi Józefowi Piłsudskiemu (Rajmund Bergel) . .	174
13.	Kajdany pękły moje (Tadeusz Teslar)	175
14.	Do Józefa Piłsudskiego (Alicja Bełcikowska).	176
15.	Do Komendanta (Jan Bulhak)	177
16.	Nasz Naczelnik (J. Zawisanka).	179
17.	Komendantowi (Tadeusz Jasik)	179
18.	Strzelcy (Alicja Bełcikowska)	180
19.	Dziesiąty Pawilon (Józef Andrzej Teslar)	182
20.	Na straży (Stefan Wierzyński)	184
21.	Dziadek (Stefan Wierzyński)	185
22.	Komendantowi (Marja Stättler—Jędrzejewiczowa)	185
23.	Wilno (Alicja Bełcikowska)	186
24.	Naczelnikowi (Janina Olszewska)	188
25.	Szary mundur (Janina Olszewska).	189
26.	Na dzień 6 Sierpnia (Tadeusz Hrz)	190
27.	Za wierną służbę (Roman Woynicz-Horoszkiewicz)	191
28.	Dzisiaj (Roman Woynicz-Horoszkiewicz)	192
29.	Józef Piłsudski (Juljan Tuwim)	193
30.	K. O. P. (Or-Ot)	194
31.	Raport (Lipiński)	196
32.	Wandzi i Jagódce Piłsudskim (Janina Olszewska)	196
33.	Babcia, uszy i Dziadek (Juljan Ejsmond)	198
34.	Czy znacie (Ewa Szelburg)	198
35.	Dziecię do Marszałka Piłsudskiego (Zbyszek Raczek) . . .	199

SPIS ILUSTRACYJ.

	Strona
1. Józef Piłsudski, jako dziecko, z bratem	11
2. Józef Piłsudski, jako uczeń gimnazjum rządowego w Wilnie.	13
3. Józef Piłsudski, jako maturzysta	14
4. Na emigracji w Londynie w 1895 roku.	16
5. Józef Piłsudski w latach 1905 — 1908.	17
6. Józef Piłsudski, dowódca I-ej Brygady Legionów Polskich (1915 — 1916 r.)	19
7. Józef Piłsudski w otoczeniu najbliższej rodziny w Wilnie w 1919 r.	23
8. Józef Piłsudski, jako Naczelnik Państwa	25
9. Marsz. Józef Piłsudski ze ś.p. Prezydentem Rzeczypospolitej, Gabryełem Narutowiczem, w Belwederze w grudniu 1922 r.	29
10. Marsz. Józef Piłsudski wraz z żoną i z córeczkami, Wandzią (starszą) i Jagódką (młodszą) w roku 1923 w swej osadzie Pikiliszki na Wileńszczyźnie	30
11. Marsz. Józef Piłsudski przy pracy w swym gabinecie w Sule- jówku w 1925 roku	32
12. Marsz. Józef Piłsudski z żoną i z córeczkami w lutym 1925 roku w Sulejówku	33
13. Marsz. Józef Piłsudski przed wyjazdem na wypoczynek do Ru- munji na Dworcu Głównym w Warszawie	35
14. Marsz. Józef Piłsudski przyjmuje rewję wojska w X rocznicę odzyskania niepodległości w dniu 11 listopada 1928 roku, na Polu Mokotowskim w Warszawie	37
15. Marsz. Józef Piłsudski w drodze na urlop wypoczynkowy na Maderę w 1931 roku	38
16. Marsz. Józef Piłsudski przyjmuje rewję wojska w Warszawie, na placu Swego imienia (d. Placu Saskim), w dniu Święta Narodowego 3 Maja	39
17. Marszałek Józef Piłsudski w otoczeniu uczestników Zjazdu II-ej Brygady Legionów Polskich w dniu 11 lutego 1933 r.	40